

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'רו

ערב שבת קודש
פרשת תצא
י' באלול התשע"ז

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

פקודת יום

נשיא דורנו גיים את כולם לצבא שלו!

ישנם כאלו שמתהלכים מתוך מחשבה שנמצאים ב"ארץ טובה ורחבה" - אין גזירות בנוגע לענייני יהדות, אין הגבלות בנוגע להתעסקות בפרנסה, וכן בנוגע לשאר העניינים; כאשר רוצה - הולך לישון, וכאשר רוצה - קם משנתו והולך לעסקיו...

הנה במה דברים אמורים - כאשר לא היו "מגויסים" ל"צבאות השם"; אבל כאשר נשיא דורנו הכריז אודות שליחות זו, הרי פירוש הדבר (באותיות אחרות) שהוא "גיים" את כולם לצבא שלו!

וגם כאשר מצד שינויי הזמנים נעשה הכרח לעסוק בפעולות חדשות - הרי פעולות אלו הינם "פירי פירות" מההוראות של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ולכן, ישנה פקודה מאת נשיא דורנו, כ"ק אדמו"ר שעתה צריכים לעסוק ב"מבצעים" האמורים לעיל...

(משיחת י"ג תמוז תשמ"ב - תורת-מנחם - התועדויות תשמ"ב, כרך ד', עמ' 1843)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י' באלול ה'תשע"ז - י"ז באלול ה'תשע"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א	י' באלול	ה' סנהדרין פרק ד-ו.	ה' אב... בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת רפב. רפג. מ"ע רכט. רכח.
ש"ק	י"א באלול	פרק ז-ט.	פרק ב.	מ"ע רכו. רכז. רל. רלא. מל"ת סו.
א'	י"ב באלול	פרק י-יב.	פרק ג.	מל"ת שי. מ"ע רכד. מל"ת ש.
ב'	י"ג באלול	פרק יג-טו.	פרק ד.	מל"ת רצד. רצ.
ג'	י"ד באלול	פרק טז-יח.	פרק ה.	מל"ת רעט. רעז. ערה. רעח. רעג.
ד'	ט"ו באלול	פרק יט-כא.	פרק ו.	מל"ת רפ. מ"ע קעז. מל"ת רעז. עד.
ה'	ט"ז באלול	פרק כב-כד.	פרק ז.	מל"ת שטו. רפא. שטז.
ו'	י"ז באלול	פרק כה-כו. ה' עדות... בפרקים אלו. פרק א.	פרק ח.	מל"ת שיז. מ"ע קעח.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**	זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
ו', י' באלול	4.10	5.01	6.23	9.26	12.41	1.13	7.05.4	7.30
ש"ק, י"א באלול	4.10	5.02	6.23	9.26	12.40	1.12	7.04.1	7.29
א', י"ב באלול	4.11	5.03	6.24	9.27	12.40	1.12	7.02.9	7.27
ב', י"ג באלול	4.12	5.04	6.25	9.27	12.40	1.11	7.01.6	7.26
ג', י"ד באלול	4.13	5.04	6.25	9.27	12.39	1.11	7.00.3	7.25
ד', ט"ו באלול	4.14	5.05	6.26	9.27	12.39	1.11	6.59.0	7.23
ה', ט"ז באלול	4.15	5.06	6.26	9.27	12.39	1.10	6.57.7	7.22
ו', י"ז באלול	4.16	5.07	6.27	9.27	12.38	1.10	6.56.4	7.21

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלושה דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה בכמו ארבע מינוטין (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
כי תצא	6:27	6:43	7:41	7:41
כי תבא	6:18	6:34	7:32	7:32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
 מערכת: לוי יצחק שייקביץ, יוסף יצחק אולידורט
 מו"ל: המרכז לעזרי שליוחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000
 טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, ISSN 0793-7474
 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

במיוחד "לדרוש", היינו השתדלות יתרה (ובפרט בהתחלה והפתיחה דכל השלושים יום), בעניין השמחה ד'זמן שמחתנו"¹¹, וכן להשתדל בנתינת צורכי החג לכל הזקוקים לכך שלושים יום לפני החג, כדי שיוכלו להתכונן ל'זמן שמחתנו' מתוך שמחה וטוב לבב, ועוד לפני זה – בנוגע לצורכי ראשי השנה, כלשון הכתוב "אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו"¹².

יום רביעי ט"ו באלול

11 וזאת נוסף על השמחה שבכל שבת "וביום שמחתכם – אלו השבתות" (ספרי בהעלותך י;), אף שעיקר עניינו של שבת הוא תענוג "וקראת לשבת עונג" – ספרי השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 625. וראה גם סה"ש תשנ"א ח"ב עמ' 806.
 12 נחמיה ח, וראה לקוטי שיחות כרך יד עמ' 369 ואילך, וש"נ – סה"ש תש"א שם עמ' 808.

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה – יום שלישי בלילה, אור ליום רביעי, כל הלילה. התייחסות ישיבת תומכי תמימים (בשנת תרנ"ז). נכון להוסיף בימים ט"ו-י"א אלול בלימוד החסידות (ובפרט מהבעש"ט ואדמו"ר, אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ובמיוחד של אדמו"ר מהור"צ נ"ע) ובנוסף – לקבוע בהם בכל מקום האפשרי שיעורים חדשים (מלבד חיזוק הקיימים מכבר); בעבודת התפילה (הקשורה במיוחד לישיבה זו); בצדקה, כולל ברוחניות – להיות 'נרות להאיר'; לערוך התוועדות חסידית, 'ברוב עם הדרת מלך', בכל מקום שישנה בו ישיבת תו"ת; לפתוח בכל מקום המתאים סניף חדש לישיבה זו, ועוד¹³.

13 ע"פ 'התוועדות' תשמ"ט ח"ד עמ' 315 ואילך.

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת – לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

ע"פ הספר 'הלכות ומנהגי חב"ד'

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת תצא

י"א באלול

יום נישואי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע עם הרבנית הצדקנית מרת שטערנא-שרה ע"ה.² כ"ק אדמו"ר הזקן הורה לכתוב בספר-תורה 'זכא' (בפרשתנו כג,ב), באל"ף לבסוף, ולא בה"א.³ "זכר עמלק" בסוף פרשתנו (ובפרשת 'זכור') יש לקרוא בפעם הראשונה 'זכר' ובפעם השנייה 'זָכַר', בין בשביעי ובין במפטיר.⁴ מנהג-נערים בכמה מקומות 'להכות' בקריאת שם 'עמלק', ונכון להימנע מזה.⁵ מנחה: מנהג הקוראים להגביה קולם בפסוק

(1) כן הוא השם הנכון, ראה בעז"ה את דברי הרבי המובאים בהערה 1 בלוח השבוע למ' תבא הבעל"ט.
(2) לפרטים אודות חתונה זו, ראה בספר 'נישואי הנשיאים'.
(3) שו"ת שארית-יהודה יו"ד סי' טז, ושם, ש"ציווה להגיה ספר-תורה שהיתה תחילתה כתוב בה"א וציווה לכתוב באל"ף דווקא". וכן באג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ט עמ' תיט (שהורה לתקן זאת עוד לפני תיקון האותיות הנפסקות!). היום-יום, ז' באלול, ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד. וראה בשו"ת דברי-נחמיה (דף נט,ג), הובאו בהוספות לשו"ע אדה"ז הוצאת תשכ"ח ואילך חלק היו עמ' 1898). מכתבי הרבי בזה נקבצו ב'שערי הלכה ומנהג' יו"ד סי' קטז, וגם שם הורה להגיה. ואם יש ספק איך כתוב – יש לבדוק את הס"ת לפני הקריאה. אבל בדיעבד, כיוון שיש דעות אחרות, כתב בקצות-השלחן בבדי-השלחן סי' פז, שאין להחליף את ספר-התורה אם נמצא בקריאה שכתוב בה"א.

(4) הוראת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ספר-המנהגים עמ' 31, ובאריכות שם עמ' 72. וראה 'התקשרות' גיליון כה עמ' 17 הערה 3. כמובן שיש לדייק לקרוא את הטעם 'מונח' של תיבה זו בשתי הפעמים.
יש שצינו להוראת הרבי לקרה"ג גם לענין 'זכר' בצירי או בסגול בשש זכירות. אבל אין זה שייך לנושא, ע"פ האמור באג"ק כרך יב ס"ג (במענה לשאלה מדוע אין מסיימים כמה פסוקים שם עד סופם) "דאין הכוונה לקריאת פסוק או פרשה, כ"א לזכירת עניין". ומה שנהג הרבי בעצמו לחזור תיבה זו (ותיבות אחרות, בכמה מקומות) בניקוד שונה, אולי אינו הוראה לרבים.
(5) ראה בארוכה בזה בגיליון 'התקשרות' דש"פ תצא תשנ"ג, גיליון קט. וכבר כתבו כן בדורות שעברו, ראה ילקוט-יוסף – מועדים (כרך ה) עמ' 259 ס"ה, משו"ת בני ימין ומהר"א פלאג'.

האחרון 'השקיפה' (קריאת מילת 'השקיפה' – מלעיל!)⁶.
פרקי-אבות: פרק ב.

יום שני

י"ג באלול

יום נישואי כ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע עם הרבנית הצדקנית מרת נחמה-דינה ע"ה.⁷ יש ללמוד בימים אלו 'דרושי חתונה' של רבותינו נשיאנו, ובפרט אלו שנאמרו בחתונת הרבי הרי"צ.⁸ יש לפרסם, שאלה שעורכים בימים אלו חתונות – יוסיפו עוד יותר בשמחה, וכן אחר-כך בשבעת ימי המשתה, ועל-דרך זה באלו שנמצאים בתוך שבעת ימי המשתה שלהם, ומה טוב – להוסיף גם במספר הסעודות. ובפרט במנהג ישראל ("כפי שהיה פעם הסדר בכל חתונה") לעשות סעודה לעניים, ודווקא שם היו מביאים מהמובחר.⁹

יום שלישי

י"ד באלול

ביום זה – שלושים יום לפני חג הסוכות – מתחילין לדרוש בענייני החג¹⁰, ובזה נכלל

(6) לוח כולל-חב"ד, בקריאת שבת הבאה, ומציין לירושלמי מעשר-שני פ"ה ה"ט. ולכאורה העניין שייך גם לקריאת שבת זו במנחה ושני וחמישי.
(7) ראה לעיל הערה 2.
(8) 'התועודיות' תשמ"ט ח"ד עמ' 315. וראה גם ב'התועודיות' תשמ"ח ח"ד עמ' 264. המאמרים מנישואין אלו נדפסו בס' המאמרים תרנ"ז.
המאמרים מנישואי כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נדפסו ב'ספר המאמרים – קונטרסים' ח"א עמ' 31 ואילך, ובספר המאמרים תרפ"ט עמ' 71 ואילך.
(9) משיחת י"ד אלול תנש"א, התועודיות ח"ד עמ' 225.
(10) שו"ע אדה"ז סי' תכט ס"א.

השליחות בחינוך – להקים נופלים בדרך

יש לנצל את תחילת זמן הלימודים כראוי: שמ"תומכיתמימים" אכן ייצאו "תמימים" בכל הפרטים, וכן בכל מוסדות החינוך • כאשר תלמיד "נופל בדרך" אין מקום ל"והתעלמות"! • וכאשר "תצא למלחמה", מובטח כי "ושבית שביו" – הם הניצוצות השייכים לך • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. עיקר¹ סיבת התועודות זו היא נסיעתו של שליח² לארצנו הקדושה ת"ו, לפעול . . . בחינוך על טהרת הקודש...
בשיעור³ חומש היומי (יום שני) נאמר⁴: "לא תראה את חמור אחיך או שורו נופלים בדרך והתעלמת מהם הקם תקים עמו".
דרך – היא ממוצע בין רשות היחיד לרשות הרבים.

ב. העניין מכל הנ"ל בחינוך הוא: קודם החינוך – הרי "עיר פרא אדם יולד"⁷. ישנם כאלו שהם כבהמה. ובכללות⁸: אם שור – בהמה דקדושה, אם חמור – בהמה דלעומת זה, עד כמה ששייך לעומת זה אצל יהודי.
וכאשר רואה חמור או שור נופלים (ממדריגתם, וגם המשא שהם צריכים לשאת נפל) בדרך – אזי "הקם תקים עמו".

הא גופא ש"תראה" – שמראים לו – מהוה ראייה שיש לזה שייכות אליו. וכמאמר הבעל-שם טוב⁹ שכל מה שיהודי רואה או שומע הוא בהשגחה פרטית, כדי לנצל זאת בעבודת האדם לקונו. הגם שחושב שהוא נמצא במדריגה נעלית יותר, ויכול להיות שאכן הוא נמצא במדריגה גדולה ביותר, מכל-מקום, יש לזה שייכות אליו. כלשון הכתוב: "אחיך" בתוספת כ"ף סופית, זהו אח שלך.

– ולכן, כשמבארים בחסידות⁵ עניין הקו, מביאים משל מדרך, שמחברת עיר הגדולה והיכל המלכות עם עיירות קטנות עד לפינה נדחת; גם משל מצינור, שכאשר צריכים למלא מים מן הנהר הגדול, שזורם בתוקף גדול, לכלים קטנים, זקוקים לצינור, שמתחלק אחר-כך לצינורות קטנים, שעל-ידם יכולים המים להגיע גם לכלים היותר קטנים שברחוק מקום ביותר. –

כאשר רוצים להוסיף [לרבות] עניין נוסף מלבד דרך – הרי זה יכול להיות בשני אופנים: להוסיף שור וחמור הנופלים ברפת, רשות היחיד,

(1) שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפסה בשעתה בחוברת בפ"ע. וכן (בלה"ק) בכטאון חב"ד ח"ט ע' 30 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.
(2) הרה"ת ר' זושא שיחי' פוזנר.
(3) מכאן עד סוס"ג – נדפס גם בלקו"ש ח"ב ע' 632 ואילך.
(4) תצא כב, ד.
(5) ראה ביאור¹⁰ לאדהאמ"צ ר"פ וישלח. ועוד. הנסמן בתו"מ סה"מ חשון ע' רנו.

(6) עה"פ. וראה ב"מ לב, א.
(7) איוב יא, יב.
(8) ראה ב"ק נד, ב.
(9) ראה סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 11. וראה גם חתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סרכ"ג ואילך. וש"נ (נעתק ב'היום יום" ט אייר). מכתב ער"ח סיון שנה זו (אגרות-קודש ח"ז ע' קמא).

פרשת תצא

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך (כא, י)

מלחמה זו רומזת למלחמת היצר בעת התפילה. וההקדמה למלחמה זו היא 'כי תצא', היציאה מהבית לבית-הכנסת, שכן (א) "אין תפילתו של אדם נשמעת אלא בבית-הכנסת" (ברכות ו), (ב) המטרה היא "ונתנו ה' אלוקיך בידך", והקב"ה נמצא בבית-הכנסת, כמאמר רז"ל (ירושלמי ברכות פ"ה) "היכן הוא מצוי, בבית-הכנסת".

הסבר נוסף: היציאה היא ברגל, ועבודת התפילה מתחילה ב'רגל' שבנפש, היינו הודאה וקבלת עול ("מוודה אני", "הודו לה").

(אור התורה דברים עמ' תתע)

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבת שביו (כא, י)

"כי תצא למלחמה" – אם רק תצא להילחם, "על אויביך" – הגוף והנפש הבהמית, "ונתנו ה' אלוקיך בידך" – מובטח לך שבעזרת ה' תנצח אותם, ולא זו בלבד, אלא "ושבת שביו" – תנצל את כוחה הגדול של הנפש הבהמית בקדושה, ככתוב (משלי יד) "ורב תבואות בכוח שור".

(לקוטי שיחות ב עמ' 384)

וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה (כא, יא)

"וראית בשביה אשת יפת תואר" – היופי הגשמי הוא בבחינת שביה, שהרי שורשו הוא יופי רוחני, ספירת התפארת, אלא שנפל ונשתלשל ביופי גשמי. "וחשקת בה" – אולי יהיה חשקך ביופי הגשמי, "ולקחת לך" – להנאתך. לא תעשה כן, אלא תעלה את היופי "לאשה" – "אש" הריח ניחוח לה", על-ידי שתדבק מחשבתך בשורש היופי, תפארת העליון.

(מגיד דבריו ליעקב עמ' ז)

לא תלין נבלתו על העץ. . כי קללת אלקים תלוי (כא, כג)

זלזולו של מלך הוא, שאדם עשוי בדמות דיוקנו (רש"י)

לכאורה הטעם הזה מחייב שאין לתלות את המת אפילו לשעה קלה! אלא החטא מעלים ומסתיר על העובדה שהחוטא עשוי 'בדמות דיוקנו' של מקום, ולכן אין 'זלזולו של מלך' בתליתו; ורק לאחר התליה, שהיא השלב הסופי של כפרת החטא, מתגלה עניין זה, ושוב יש לדאוג ל'קללת אלוקים'.

(לקוטי שיחות ז עמ' 168)

הבית מעמידה את הדבר – כן הוא¹⁶. מזה מוכן, שכל האמור לעיל, שייך לא רק בעניין חינוך הילדים, אלא גם בחינוך הילדות, ולא רק בנוגע למורים אלא גם – למורות. ואדרבה, אצלן זהו בהקדם לאנשים, ביתר זריזות וביתר חיות.

ה'. ייתן השם יתברך ברכת הצלחה, שהשליח ייקח את עניני השליחות במילואם ויביא את העניינים לשם – לארץ-הקודש ת"ו – במילואם, ובמילא יהיו הדברים יוצאים מהלב ונכנסים אל לב השומעים¹⁷, לפעול על האברכים, על המורים והמורות – שכל אחד ואחת מהם יפעל בזריזות וחיות ושמחה, להביא את דבר הוי' בכל מקום שיקבעו להם, ובפרט במוסדות החינוך הנקראים על שמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שהתלמידים והתלמידות יהיו "זרע ברך הוי"¹⁸, "דור ישרים יבורך"¹⁹.

ועניין זה יביא הצלחה מופלגה גם בענייניהם הפרטיים, ובמדתו של הקב"ה שהיא מדה כנגד מדה²⁰ אבל בתוספת כמה פעמים ככה – "ויעש להם בתים"²¹, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

* * *

ו. עומדים אנו בחודש אלול, ימי הרצון והרחמים²², ומתקרב ובא ח"י באלול, שנותן חיות בכל עבודות חודש אלול²³ ועלידי זה גם בעבודות כל השנה. הנה כל אלה שהתנדבו לעניין האמור – על-פי הידיעות שיתקבלו עד אז – יזכירום בלי-נדר על הציון ביום הח"י – שיהיה ואכן יהיה ("עס זאל זיין און עס וועט זיין") בהצלחה מופלגה, הן בעניינים הכלליים והן בעניינים הפרטיים.

(16) ראה ברכות יז, א: גדולה הבטחה כו'.

(17) ראה ס' הישר לר"ת ש"י.ג. הובא בשל"ה סט, א.

(18) ישע"י סא, ט.

(19) תהלים קיב, ב.

(20) סנהדרין ז, סע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך.

(21) שמות א, כא.

(22) ראה תו"מ ח"ו ע' 132. וש"נ.

(23) ראה סה"ש תש"ז ע' 154. וש"נ.

בראותו שהלה נמצא בדרך, לא ברשות היחיד, אלא יתירה מזה – אפילו אם הוא נמצא ברשות הרבים, היפך רשות היחיד דיחידו של עולם¹⁰, יכול הוא לטעון: מה לי ולצרה הזאת. על כך אומרים לו: מוטל עליך החוב להתפנות מכל ענייניך ולקיים מצוות "הקם תקים". ואדרבה, חיוב זה הוא דווקא בדרך וברשות הרבים. אם נופלים ברפת, הרי כיוון שהם נמצאים ברשות היחיד – אין חובת הקמה, הם יקומו מעצמם; החיוב הוא בדרך, ויתרה מזה, ברשות הרבים – שהרי חומר בדברי סופרים מדברי תורה¹¹.

מצוות הקמה בדרך – יש לעשותה בזריזות ובשמחה כנ"ל. אבל ברשות הרבים – צריכים לעשותה מתוך ערכות יתירה, כיוון שערכים עלי דברי סופרים יותר מדברי תורה¹².

ג. ובלווע לענייננו:

במדובר בעניין הנסיעות לפעול במוסדות החינוך – הרי יכולים לרצות להעמיד תנאי ולבחור דווקא מקומות הסמוכים למקום מגוריו, מקומות שיש בהם יותר יראת-שמים; על כך אומרים, שבשעה שיכולים לפעול במקום רחוק ופינה נידחת, נידחת בגשמיית וברוחנית, הנה לא רק שבפשיטות צריך להיות "הקם תקים", לא רק שבפשיטות אסור שעניין זה יחסר את הזריזות והשמחה, אלא יתירה מזו – עניין זה צריך לחזק את החיות, הזריזות ושמחה.

ד. בכללות התורה קדמו נשים לאנשים, כמו שכתוב¹³ "כה תאמר לבית יעקב" – אלו הנשים, "ותגיד לבני-ישראל" – אלו האנשים. ואם כן הוא ככל התורה, על אחת כמה וכמה בעניין החינוך – שרואים במוחש שבזה נוגעת האם יותר מאשר האב¹⁴. אף-על-פי שמצוות החינוך מוטלת על האב ולא על האם¹⁵, מכל-מקום, רואים שכפי שעקרת-

(10) ראה תניא ספ"ג.

(11) סנהדרין פח, ב (במשנה). ירושלמי שם פי"א ה"ד. וראה עירובין כא, ב.

(12) ע"ז לה, א ובפרש"י. וראה ירושלמי שם פ"ב ה"ז.

(13) יתרו יט, ג ובמכילתא ופרש"י.

(14) ראה גם לעיל ע' 67. וש"נ.

(15) ראה גם תו"מ ח"ו ע' 68. וש"נ.

להודות ולהלל להאל הגדול הגבור והנורא. על הניסים ונפלאות שעשה עם הוד כ"ק נשיאנו אדמו"ר שליט"א, ועמנו כולנו בימים ההם בזמן הזה.

"ובודאי אשר כל אחד ואחד מכם, הנה ישתתף בהשמחה של מצוה, בעירו ומשפחתו, ולהיות מהמברכים ומתברכים מאת הוד כ"ק נשיאנו אדמו"ר שליט"א, לחזק את ידיו הק' בעבודתו הענקית גם היום בהרכבת תורה החזקת היהדות ודרכי החסידות והחסידים בכל מרחבי תבל ומלואה.

"וביום הזכרון טוב הזה, אשר כל אחד ואחד מכם מתעורר בחפץ ותשוקה, להתקשר בחבלי עבותות אהבה ויראה לעט"ר הוד כ"ק נשיאנו אדמו"ר שליט"א בזה ובבא, הננו בזה להזכירכם ולעורר אתכם על החוב קדוש המוטל עליכם, לחזק את דבר המעמד (החזקת בית חיינו שליט"א) אשר גלוי וידוע לכולכם, במסורה מדור דור, אשר המעמד הנהו אחד היסודות והחבל המקשר את כל אחד ואחד החפץ להתדבק באילנא דחייא, לטוב הן הנפשית והבשרית, הזמנית והנצחית, בזה ובבא.

"עמדו והתיצבו כל אחד ואחד מכם על מקומו הראוי לו - כברכת ה' אשר עמדו - בתרומת ומעשר המעמד והאחד יהי' מופת לחבירו, לחשב את דבר המעמד, כחלק ההוצאה היום יומית שלו, וזכותם הרב והבהיר של הוד כ"ק רבותינו הקדושים מדור דור, יהל עליכם ועל בני ביתכם יחיו, להתברך ולהתענג על כל טוב גשמי ורוחני.

"הואילו איפוא לשלוח בהקדם האפשרי את שמות כולכם במספר תרומת ומעשר המעמד בצדס, אשר נעלה אותם בקדש פנימה להזכר לטובה, ואשר עט"ר הוד כ"ק נשיאנו כ"ק אדמו"ר שליט"א אבינו ואוהבנו האמיתי, יאציל ברכתו הקדושה לכם ולבני ביתכם יחיו למלאות משאלות לבבכם לטובה ולברכה בגשמיות וברוחניות. "כ"ק ידידיכם הדורשים שלומכם וטובכם וועד המעמד."

בהתאמה למצב

בשנת תשכ"ו הייתה יוזמה של הרה"ח השד"ר ר' בנציון שמטוב ז"ל בנושא זה, והרבי הגיב על-כך באי-שביעות רצון (ראה 'איגרות קודש' כרך כד עמ' קמה"ו).

וכתב בנושא תשובה מעניינת לחסיד רבי יצחק דובאוו (ראה במכתב מג' תמוז תשכ"ו - שם עמ' קסד) שביקש לפעול אצל רבינו שיסכים לקבל דמי מעמד.

עד כדי כך, שהרבי התבטא ביחידות לאחד מחשובי אנ"ש שהביא עמו הכסף שאסף ר' בנציון שמתוב: "האם יעלה על דעתך שאני אשגר אנשים שיאספו עבורי כסף?!...". והרבי הסביר (ביחידות לחסיד נוסף):

"ישנם עניינים שכשנעשים בצורה מתאימה אז טוב הדבר, ואם לאו - מוטב שלא ייעשו. דוגמא לדבר: ביכורים, אפילו קרני השור היו מצופות זהב..."

* * *

א. כאמור לעיל, שמצוות הקמה (בעניינינו - עסק בחינוך על טהרת הקודש) היא בכל המקומות, גם ברשות הרבים, כמו כן גם סדר החינוך - להתחיל באל"ף כנ"ל - הוא סדר בכל המקומות. בכל מקום ובכל המדרגות, צריכים ללמוד עם ילד יהודי מקטנותו ובתור יסוד לכל חינוכו ולכל חייו - שיהודי (היו"ד, הנקודה) למטה מקשר עצמו ומתאחד עם היו"ד (ראש-תיבת ועיקר שם הוי') שלמעלה על-ידי הקו של אמונה (או כנוסח השני בפתגם רבנו הזקן) על-ידי הקו של יראת-שמים.

אלה שנוסעים עד למקומות הרחוקים לעסוק שם בחינוך על טהרת הקודש ובייחוד בבתי הספר הנקראים על שמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, צריכים לדעת שיש לחקוק את ה"אל"ף" בהילדים - בתלמידים ובתלמידות - שיהיה מתאים לתקוות וכוונת הרבי, שיוכל לומר: ראו גידולים שגידלתי - שגידלתי לשון יחיד - על-ידי שלוחי.

ב. ישנו עניין עיקרי, וישנו עניין שבא על-ידי גלגול. וכמו כן בסיבת ההתוועדות. העניין העיקרי: שאברכים באה"ק ת"ו ייסעו - בשליחות - לעסוק בחינוך על טהרת הקודש ובייחוד במוסדות אוהלי יוסף יצחק, ובזריות ובשמחה.

והעניין - שהוא גם עיקרי אבל - הבא על-ידי גלגול: העניינים שנאמרו לעיל - שייכים בכל מוסד חינוך על טהרת הקודש. בכל מוסד צריכים להתחיל עם האל"ף ב"ת. הן המשפיעים והן התלמידים. מבלי הבט על העבר ומבלי הבט על המעלות שהשיגו, הנה התחלת כל יום ויום הוא - "מודה אני", שזהו הא"ב של עבודת האדם בעולמו - לשמש את קונו.

כיוון ש"אסתכל באורייתא וברא עלמא"²⁴, צריכה להיות ההתחלה עם האל"ף של תורה, כלומר, צריכים לדעת, שישנו היו"ד שלמעלה, מרחב העצמי של העצמות, שהוא כולל הכל, ובכדי לקבל זאת צריך להיות היו"ד שלמטה - הביטול וכלי ריקן של המקבל, ד"כלי ריקן מחזיק"²⁵, ועניין

זה בא על-ידי קו האמונה, קו של יראת-שמים, המחבר. יש לחבר את המטה והמעלה עד שנעשים דבר אחד, אות אחת. מהכול יחד נעשה אל"ף - אלופו של עולם.

כעת הוא התחלת זמן הלימודים, ואיך שמעמידים הדברים בתחילה כך נמשך. ובכן, בישיבות בכלל וישיבות תומכי תמימים בפרט, שמתומכי-תמימים צריכים לצאת "תמימים", תמימים בתורה תמימה נגלה וחסידות, תמימים במצוות - "תמים תהיה עם הוי' אלקיך"²⁶, שלימות ברמ"ח אברים שהם רמ"ח מצוות עשה ושלימות בשס"ה גידים שהם שס"ה מצוות לא תעשה²⁷, הנה התחלת הלימוד צריכה להיות מתוך גישה של ידיעה והכרה הנ"ל בעניין אל"ף.

ג. העניין²⁸ של שור וחמור נופלים בדרך - שייך גם במוסדות חינוך וישיבות עצמם.

כאשר רואים אצל התלמיד עניין של שור וחמור נופלים, ויתרה מזה שהם נמצאים ברשות הרבים, לא שייך שום תירוץ - לא מצד המשפיע, לא מצד ראש הישיבה וראש מתיבתא, ולא מצד ההנהלה - שאין זה לפי כבודם, אין להם זמן כו'. ועל דרך זה - כאשר מבין המנויים לעיל רואים זאת בעצמם, אין מקום ל"והתעלמת" או טענה המדומה שאין זה לפי כוחם, אלא מוכרח להיות "הקם תקים".

והיינו לפי שציווי זה עם כל הפרטים ועניינים הנ"ל, נאמר לכל אחד ואחד מהתלמידים, מהמשפיעים, מהראשי-ישיבות ומחברי ההנהלה, בתור יחידים ובתור כלל (התלמידים בכללם - עד לכללות ההנהלה). וכיוון שתובעים זאת - ברור הדבר שנותנים כוחות על זה. וכאשר ירצה באמת למלא ציווי זה - יוכל לקיימו.

והיינו לפי שכל המצוות שבתורה נאמרו בלשון שיש בו שני פירושים²⁹: ציווי והבטחה, וכך גם "הקם תקים". כאשר נרגש הציווי: עליך להקים ("דו זאלסט אויפשטעלן") - אזי בא הפירוש הפנימי: ההבטחה שאכן תקים ("דו וועסט אויפשטעלן").

שם בהערה.

(26) פ' שופטים יח, ג.

(27) לקו"ת נצבים מה, ג.

(28) מכאן עד סוסי"ב - נדפס גם בלקו"ש ח"ב ע' 634 ואילך.

(29) ראה גם תו"א תשא פו, ג.

הזמנה לאסיפה מיוחדת בבני-ברק, בהשתתפות השד"ר הרה"ח ר' בן-ציון שמואל ז"ל, בקשר עם דמי המעמד

הואילו לשלוח בהקדם

בתקופה מאוחרת יותר, לוועד המעמד יש כבר נייר רשמי - 'בלנקים':
"ועד להחזקת מעמד בית חיינו שליט"א
"ב"ה. ג' תמוז, תש"ט. ברוקלין
"אל ידידינו אנ"ש די בכל אתר ואתר,
"ה' עליהם יחיו.
"שלום וברכה!

"הולכים ומתקרבים בעזה"י ימי חג הגאולה י"ב וי"ג תמוז אשר בהם פדה השי"ת בחסד וברחמים - בעשרים ושנים שנה לפני - את הוד כ"ק נשיאנו אדמו"ר שליט"א, ממאסר הקשה אשר הי' נתון בו - ל"ע - והצילו מסכנת אבדון ח"ו הי' לא תהי' אשר ארבו לו בעת ההיא, בעד עבודתו הענקית אשר חרף נפשו הק' להרבצת תורה והחזקת היהדות במדינה ההיא.

"הימים האלו, י"ב וי"ג תמוז, הוקבעו לדורות, לימי התועדות כדרכי החסידים, וזכרון ימי קדם

במחלה גדולה שהיה מושכב בערש דוי וביסורים גדולים יותר מג' שבועות ל"ע, והפרופסורים לא משו ממתתו יומם ולילה עד שריחם ה"י עלינו אנ"ש ועל כלל ישראל והקימו ממטתו. וגם כעת הוא עדיין הוא חלוש בכריאותו ביותר וצריך לרחמים שירחם השי"ת שיחזקהו ויאמצהו שיהיה בריא אולם.

"אבל תהלה לא"ל הוא ממשיך עבודתו כמו מקודם בהרבצת תורה ויראת שמים. ומובן אשר כל זה עלה להוצאה מרובה בסכומים גדולים ביותר, כמובן אשר כסף לא נחשב כלום בשביל טובת בריא[ו]ת כ"ק שליט"א, וממילא החובות נתרבו ביותר שלא לפי ערך וכל זה פועל הרבה על בריאות כ"ק שליט"א החלוש.

"אשר על כן הננו פונים בבקשה לכבית ובדברי התעוררות אמיתיים לכל ידידנו אנ"ש שיחיו לעשות חשבון צדק בנפשנו בינינו לבין עצמנו אם ממלאים אנו את חובתנו בתפקידנו לבית חיינו שליט"א.

"בעת כזאת אשר היוקר יאמיר וכל אחד ואחד הלא להוצאותיו הפרטיות היא עשרת מונים מלפנים האם מתנהג עם ה"מעמד" גם כן כן?
"אמנם אשר עבר אין. התבוננו נא על המצב האיום השורר בבית חיינו שליט"א אשר המחסור נראה ונרגש בכל העיניים, התעוררו בהרגש חסידותי ובקשר ההתקשרות שלכם אל כ"ק אדמו"ר שליט"א, ושלחו נא תיכף סכומים הגונים לקרן "מעמד בית חיינו" שליט"א, בכדי לסלק מעליו את החובות ליתן מרגוע לנפשו.

"היו עושים ומעשים בין אנ"ש וגזע אנ"ש לטובת החזקת "בית רבנו שליט"א", הארכנו קצת, כי במקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר, וזכות הגדול והקדוש הלזה יגן ויאהיל עליכם ועלינו להתברך בברכה כפולה בבני חיי ומזונא רויחא, ונזכה כולנו יחד - עם נשיאנו כ"ק אדמו"ר שליט"א בראש - לראות את פני משיח צדקנו בקרוב במהרה בב"א, לאלתר לתשובה ולאלתר לגאולה.

"נאם הרב מ. דובער ריבקיין ונאם הרב אלי' סימפסאן ונאם הרב ישראל דזשייקאבסאן ונאם הרב שלמה אהרן קאזרנובסקי ונאם הרב דובער חסקינד".

עניין שנוגע אליו, ועוד יותר מאשר לזולת. אלה הם הניצוצות שלו שנמצאים בלעומת-זה, ועליו להוציאם משם. וכנ"ל בעניין "כי תראה" - כיוון שהוא רואה זאת ויודע מזה, הרי זה שייך אליו. וכאמור לעיל - הפרשה היא בלשון ציווי ובלשון הבטחה. כאשר מרגיש את הציווי, אזי עושה זאת בשמחה וטוב לבב, ומובטח לו ש"ושבית שבי".

יב. ועל-פי מאמר רז"ל³⁵ "לפום צערא אגרא" - הרי כיוון שעניין זה קשור עם צער של מלחמה, מצד ההעלם וההסתר על מילוי שליחותו, הנה לפום זה יש לו ה"אגרא" - שלוקח העצמות, וכמבואר³⁶ על הפסוק³⁷ "יעשה למחכה לו", אינון דדחקין למלה דחכמתא³⁸, שעל-ידי שבירת ההעלם וההסתר לוקחים עצמות.

ועל-ידי זה באים לקיום היעוד³⁹ "לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה", בביאת המשיח שנקרא שלום⁴⁰, וכמו שכתוב⁴¹ "שר שלום - לסרבה המשרה ולשלום אין קץ".

וכדאיאת באגרת הקודש⁴² שעכשיו צריך להיות בירור הניצוצות. לעתיד יושלם בירור הניצוצות ויופרד הרע מהטוב וכו', ואז לא יצטרכו לברר בירורים, אלא העבודה תהיה לייחד ייחודים עליונים יותר להמשיך אורות עליונים יותר מהאצילות - שזהו עניין השלום, "שלום אין קץ". אבל הא גופא נעשה דווקא על-ידי עבודת הברורים עכשיו, העניין ד"תצא למלחמה".

(משיחת יום ב' פרשת תצא, ט' אלול ה'תש"ה; תורת מנחם כרך כג, עמ' 268-275, בלתי מוגה)

35) אבות פ"ה מכ"א.

36) ד"ה ואברהם זקן תרס"ו ואילך (המשך תרס"ו ע' פה ואילך).

37) ישעי' סד, ג.

38) זח"א קל, ב.

39) ישעי' ב, ד.

40) מדרש מעשה תורה (אות ח).

41) ישעי' ט, ה'ו.

42) סכ"ו (קמה, א ואילך).

י. חיזוק לדבר הוא גם הסדר במדינה זו שהתחלת הלימודים היא בחודש אלול - הזמן שהמלך בשדה, י"ג מדות הרחמים הם בהתגלות, באופן שהמלך מקבל את כל אחד בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם כנ"ל. - שעניין זה נותן כוח לכל אחד למלא את הנדרש ממנו.

עניין זה שייך לתלמידי ישיבות בכלל ותלמידי תומכי תמימים ביחוד, כי, עניין התורה בכלל ואופן לימודה בתומכי תמימים בפרט, הוא - לאחד ולחבר גליא עם סתים דתורה, ועל-ידי זה גם גליא וסתים דהנשמה עם גליא וסתים דקוב"ה³⁰ - עד שמגיעים למילוי הבקשות: "בקשו פני את פניך ה' אבקש"³¹.
ו"באור פני מלך חיים"³² - שעניין זה ממשך מפנימיות ועצם הטוב, כתיבה וחתמה טובה לשנה טובה ומתוקה, למטה מעשרה טפחים, בטוב הנראה והנגלה.

* * *

יא. ועל דרך זה עוד עניין מרמזי הסדרה - "כי תצא למלחמה על אויביך"³³: המלחמה עם נפשו הבהמית, המלחמה עם הסביבה, עם הגוף ונפש הבהמית של הזולת - הנה הסדר בזה הוא "כי תצא", לא להמתין עד שהלה יבוא להלחם עמך, אלא לצאת אליו. וכפי שדובר פעם³⁴ שאם האויב בא לשטח שלו, הנה אפילו כאשר מנצח במלחמה, הרי לא ימלט שלא יהיה איזה הירוס וחורבן שנגרם מצד המלחמה, מה שאין כן "כי תצא" - כשיוצאים במלחמת תנופה לשדה האויב.

ואז, "ושבית שבי" - השבי שהיה שבי בידי אויביך, אויב שלך - שבי הקשור עמך.

כלומר: שלא יחשוב שהוא עושה טובה לזולת, ובמילא כמה שיעשה - הרי זה מספיק. על כך אומרים לו, שידע שזהו שבי של אויביך - זהו

30) ראה זח"ג עג, א.

31) תהלים כו, ח. וראה לעיל ע' 263. וש"נ.

32) משלי טז, טו.

33) ר"פ תצא.

34) שיחת שמחת בית השואבה דאשתקד סל"ו ואילך (תו"מ

חי"ח ע' 61 ואילך).

תפקיד התמימים בהבאת המשיח

נישואין הקשורים עם ביאת המשיח

ביום י"ג (גימטריא "אחד") אלול, הוא יום הנישואין של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו [ולפני זה . . י"א אלול, יום הנישואין של אביו כ"ק אדמו"ר נ"ע, ושממלא מקומו הוא בנו יחידו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו], ולאחרי זה ובהמשך לזה . . ט"ו אלול, יום התייסדות ישיבת תומכי תמימים ב(יום השלישי ד) שבעת ימי המשתה של נישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (בשנת נזר"ת), שממנו באה ההצעה לאביו לייסד הישיבה, ונתמנה על-ידי אביו למנהל-פועל של הישיבה: נישואין של כל אחד ואחד מישראל (גם איש פרטי) הוא עניין הקשור עם הנישואין דכנסת ישראל והקב"ה בימות המשיח, שלכן מסיימים וחותרים שבע ברכות הנישואין בעניין הגאולה: "מהרה כו' ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים וגו'", ועל אחת כמה וכמה נישואי נשיאי הדור "הנשיא הוא הכול", ובפרט נשיאי תורת חב"ד, שמגלים פנימיות התורה באופן של הבנה והשגה, ועד לאופן של "יפוצו מעינותיך חוצה", שעל-ידי זה אתי מר דא מלכא משיחא. ובהדגשה יתירה בנישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבהמשך לזה וביחד עם זה היתה התייסדות ישיבת תומכי תמימים... וגם . . נקראים "חילי בית דוד" שמנצחים את המעמד ומצב של "חרפו עקבות משיחך", ופועלים התגלות וביאת משיח בן דוד באופן ד"ברוך ה' לעולם אמן ואמן", כלשון הכתוב בסוים וחותרים מזמור פ"ט בתהלים.

(משיחת שבת פרשת כיתצא י"ד אלול תנש"א, התוועדות תנש"א כרך ד' עמ' 239-240, בלתי מוגה)

השליחות – לסיים את התקופה ש"חרפו עקבות משיחך"

...בנוגע לפועל: בעמדנו ביום התייסדותה של ישיבת תומכי תמימים, התייסדות שאירעה אמנם בעיר ובמקום מסוים, אבל מתוך כוונה (שנתגלתה תיכף בתחילת ההתייסדות) שתלמידי הישיבה יהיו "נרות להאיר", ושעיקר הגילוי יהיה דווקא בזמן ש"חרפו עקבות משיחך", כדי שיפעלו את עניין ה"חרפו" למעליותא, שזהו עניין בירור הרפ"ח ניצוצין, שעל-ידי זה מביאים את הגאולה האמיתית והשלימה – עושים את כל אחד ואחד מכם "שליח" לפעול בכל העניינים האמורים לעיל, לפרסם בכל מקום על דבר השליחות של תקופה זו, שכל אחד ואחת מישראל צריך להיות "נר להאיר", לסיים ולגמור את התקופה ד"חרפו עקבות משיחך", ולהביא תיכף ומיד גאולה האמיתית והשלימה. ובודאי ייקח כל אחד ואחת על עצמו את השליחות – לעשות מביתו הפרטי מעין ודוגמת ישיבת תומכי תמימים, והיינו, על דרך המדובר פעם בארוכה שכל בית יהודי צריך להיות בית של גמילות חסדים, בית של תורה ובית של תפילה, כך בפרטיות יותר . . צריך להיות כל בית (גם) מעין ודוגמת ישיבת תומכי תמימים, כפי שרואים אצל כל אלה הנמצאים שם וכל אלה שזכו לקבל שם לימוד בכלל, ולימוד בתורה במיוחד, ולימוד בפנימיות התורה בפרטי-פרטיות וביחוד-שביחוד.

(משיחת ט"ו אלול ה'תנש"א, התוועדות תנש"א כרך ד, עמ' 242, בלתי מוגה)

בתמיכה הגונה יותר מכפי ערכו בידעם את חובתם הקדושה והמצווה הגדולה הכרוכה בזה לקיים מאמר חז"ל "גדלהו משל אחיו", ובזה השתדלו בכל האופנים לרומם ולפאר את בית חיינו רבותינו הקדושים להיות להם לשם ולתפארת.

"החסידים הראשונים היו יודעים להעריך את יוקר קדושת מעלת "מעמד בית חיינו" ונוכחו לדעת במוחש את הטוב והאושר בגשמיות וברוחניות הספון וטמון בזה לכל הנוטלים חלק בראש במצוה רבה ונשאה הלזו, וכנודע אשר לזאת נקרא בשם "מעמד", מפני שמעמיד את הנותן בקרן אורה זו תורה, ופותח לו הצנור של השפעה מרובה ורוב טוב בגשמיות וברוחניות.

"כל אחד ואחד מאנ"ש ידע והרגיש אשר פתיל ההתקשרות שלו אל הרבי הוא ע"י ענין "המעמד של בית חיינו". כידוע אשר כל ענין רוחני מוכרח הוא לדבר הגשמי הנאחז בו. וההתקשרות פנימיות של החסידים אל הרבי אשר הוא כולו רוחניות מופשטה מגשם, הנה גם זה מוכרח לדבר הנאחז והוא ענין "המעמד", וכן ראינו במוחש אשר גם החסידים היותר פשוטים במדע, הנה ע"י השתדלותם הגדולה ונתינתם הרבה בדבר החזקת "בית הרבי", המה נתעלו והצליחו בעלוי רב שלא לפי ערך ברוחניות וגם בגשמיות,

"המורם מכל הנ"ל הוא אשר כל איש ואיש אשר אנ"ש יכונה עליו למסור עצמו בכל נפשו ומאודו להיות עושה ומעשה בדבר "מעמד בית חיינו שליט"א", לא לבד למלאות החסרון כי אם גם לגדלו ולפארו במדה גדולה וגדושה בכל האופנים והעניינים היותר מועילים.

"אבל מה אנו רואים עתה, המעמד נחלש בשנים האחרונות, וממילא החובות נתרבו ועלו למעלה ראש ביתר שאת. ובפרט מסבת היוקר אשר יאמיר מיום ליום, ועוד לזאת מסבת הפרעות והמהפכה בעולם, נתוספו הרבה עניינים הדרושים הוצאות גדולות ונוראות ביותר, המוטלים על כבוד קדושת אדמו"ר שליט"א למלאותם, כדרכו בקודש אשר כל ענין כללי ופרטי בהנוגע לאיש יהודי איזה שיהיה הרי זה נוגע בפנימיות נפשו ממש, ואיננו מתחשב עם מצבו הפרטי הדחוק ולוה גמ"ח בכל האפשרות בכדי למלאות דרישתם. וכל זה פעל חלישות גדולה בבריאותו החלוש עד שנחלה

מעמד עבור כ"ק אדמו"ר שליט"א, המכירים ביקרת ערך מעלת הענין והוא נושא אצלם צורה רוחני, ותקותינו אשר בע"ה יפעול עליו רב ברוחם ומאדם של אחים בהתקשרות והתחברות הענפים אל שרשם בהתקשרות והתאמצות יתירה אל כ"ק אדמו"ר שליט"א, וגם ע"ז יזכור כ"א מאתנו תמיד על כ"ק (אדמו"ר) שליט"א בכל עניני' ופרטיו ויהי' לנגד עיניו תמיד. ובהתועדותנו יחד התחייבנו כ"א במעמד חדשי, ובחרנו ממונים ע"ז א[ת] ר' ש' זלמן הוולין ואתו עמו ה' ירוחם גארעליק וה' יעקב לנדא שהם ישתדלו ויפקחו בקיום הדבר והשתכללותו, והם יעשו רשימה בכל חדש מחברי המעמד שהכניסו את המעמד בחדש ההוא ולהגישו אל כ"ק אדמו"ר שליט"א.

"ובאותה הועידה שלם כ"א מאתנו את המעמד החדשי ונמסר ליד הסוכן. וכן התחייבנו שכ"א מאתנו ישתדל לשלם את המעמד שהתחייב בכל חדש, והשי"ת יכונן כסא קדשו של מרן אדמו"ר שליט"א עדי עד והוא ינהלינו על מי מנוחות דרכי רבותינו הק' עד ביאת ג"צ ונוכה להתעורר על ידו ברוח טהרה להיות דבקים בה' ובתורתו וללכת בדרכי רבותינו הקדושים זצוקללה"ה ולעלות אתו לציון בב"א, ויאיר בנפשנו אור פנימית תורתו הק' של מרן רבינו הקדוש שליט"א."

נוגע בפנימיות נפשו

המסמך דלהלן שייך לדור השישי, כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע, והוא הופנה למיוחד שבין חסידי חב"ד הרב אליעזרוב מירושלים ת"ו:

"ועד להחזקת מעמד בית חיינו שליט"א ב"ה

"כבוד ידידנו הרה"ג הרה"ח עסקן צבורי לש"ש אחד המיוחד משישי חב"ד משכיל ע"ד טוב חו"ב גזע תרשישים זקן הרבנים וו"ח אי"א מוה"ר שלמה יהודא לייב שליט"א אליעזראאו

"שלום וברכה!
אחד היסודות החזקים שהי' מושרש ומקובל בעדת החסידים מיום הוסדם ומדור דור, הוא ענין ה"מעמד" עבור רבותינו הקדושים. כל איש ואיש ממשפחת החסידים בלא להתחשב ע"ד מצבו, הפרטי, ידע מימים ימימה חוב קבוע בנפשו להיות נמנה ממחזיקי הוצאת בית חיינו רבותינו הקדושים

ה"מעמד" להחזקת 'בית חיינו'

לפני 70 שנה בביקורו בפאריז בשנת תש"ז עורר הרבי את קהל אנ"ש לחזק את התקשרותם לרבי הרי"צ בין השאר בשיגור דמי "מעמד" • פירסום ראשון של מסמכים של ועדות לחיזוק המעמד בתקופת אדמו"ר מוהרש"ב ואדמו"ר מוהרי"צ נשמתם־עדן

נתינת הצדקה באמצעות הצדיקים פנים רבות לה; בראש וראשונה היא חלק בלתי נפרד ממצוות הצדקה, כאשר "כהן גדול נוטל חלק בראש", והיא גם חלק מהתקשרות לצדיק והתעלות הנפש על ידה – ראה במאמרי החסידות שנאספו בספרו של הרב יהושע מונדשיין (ז"ל) – 'מגדל עוז' כפר חב"ד תש"מ עמ' שכו ואילך.

ב'משפט הספרים' שנשתיים ביום הבהיר ה' טבת תשמ"ז, נסוכו כמה דיונים חשובים סביב מקומו של ה'מעמד' בדברי ימי החסידות בכלל ובחב"ד בפרט.

בי"ז אלול תשמ"ח נקראו לחדרו של הרבי הרב חיים מרדכי אייזיק חודקוב, הרב ניסן מינדל וראש הישיבה הגאון רבי ישראל יצחק פיקרסקי (זיכרונם לברכה). בין השאר אמר להם הרבי: "בנוגע מעמד, הנה כ"ק מו"ח אדמו"ר היה נוהג אשר היה מחלק את כספי המעמד לשלושה חלקים: ל'מרכזי לעניני חינוך' ול'מחנה ישראל' ול'לשכת חשאי' (אשר לשכת חשאי היא אחת המחלקות של מחנה ישראל). וכן נהגתי אני...".

יתכן והדברים קשורים במעמד הציבורי; לעומת המעמד הפרטי, שעל הנהגת הרבי בו לא ידועים לנו פרטים.

בכל מקום נתמנו ממונים ששימשו כגבאי מעות ה"מעמד" – כך למשל הת' יהושע מונדשיין (ז"ל) נתמנה בשנת תשכ"ו לגבאי המעמד בשיבת

תומכי תמימים בכפר חב"ד (ראה ב'תשורה' טו"ב כסלו תשס"ח עמודים 21, 26, 29). בארצנו־הקדושה היה הממונה הרה"ח ר' אברהם פריז (ז"ל), ואחר פטירתו הרה"ח ר' חיים דובער חן (ז"ל). את מקומו ממלא יבדלח"א הרה"ח ר' זאב קסלמן שי'. בארה"ב היה נוסע לצורך המעמד הרה"ח ר' יהושע קארף (ז"ל). ב־770 משמש שנים רבות כ"ממונה" הרה"ח ר' מאיר שי' הארליג.

'מעמד' בביקור בפריז

בביקורו בפריז בשנת תש"ז ('ימי מלך' כרך ג' עמ' 964 ואילך) עורר הרבי את אנ"ש לחזק את התקשרותם לרבי הרי"צ באמצעות שיגור דמי 'מעמד'. הרבי עצמו כותב על כך במכתב (נדפס בספר 'ימי מלך' שם עמ' 968-967):

אמרתי פה בהתוועדות עם אנ"ש והתמימים, דהנה ההתקשרות צריכה להיות בכל הכחות שאפשר... והעצה לזה הוא רק עלידי ענין הנפנה [=מעמד]... וכל־שכן בעתים הללו... צוק הזמנים... שצריכה להיות ההתקשרות בנפנה ביתר שאת וביתר עז...

בח"י מרחשון תש"ז כתב כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע מכתב מרתק בענין המעמד (ראה 'אגרות קודש' מוהרי"צ כרך ט' עמודים קע"ח, וראה עוד באגרותיו שנשמנו במפתח הענינים שבסוף כרך יב

עמ' שז).

במסגרת רשימה זו נחשוף בפרסום ראשון מספר אגרות בהן מסופר על התארגנויות החסידים בתחום זה בתקופת כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע.

"יתקשרו ויתחברו הענפים על שרשם בהתקשרות"

קיץ תרע"ח, רוסטוב. קבוצה קטנה מתגבשת ומתחילה במאמצים לחידוש ענין המעמד.

"יום ב' אדר"ח תמוז תרע"ח

"ראסטוב דאן

"לאחינו התמים מו"ה אלחנן דוב מרזב שי'

"ולכל אחינו התמימים אשר בק"ק יעקאטערינאסלאוו ה' עליהם יחיו

"בהעריך מעלת יקרת ערך המעמד עבור רבותינו הק' הנהוג מימי קדם אצל אנ"ש והתועלת הרוחנית הנמשך מזה לאנ"ש (וכאשר גם נשמע בפירוש מפי קדש של כ"ק אדמו"ר שליט"א שאמר שהוא מחזיק את הענין לענין רוחני) ובימים אלו האחרונים ברוב המקומות התחיל הענין להיות מתרופף עד שכמעט קרוב להתבטל לגמרי, ובכלל נפסדה צורתו הרוחנית והיוקר בזה שהי' מלפנים אצל אנ"ש, שהי' נחשב בעיניהם לענין מרומם ונעלה, עד אשר כבוא השד"ר הי' נחשב בעיני אנ"ש ליו"ט כיום הקריבם בכורים. וכעת לדאבוננו ירד הענין מאד וילבש שק, עד אשר כמעט נשכח לגמרי יקרת רוממותו וצורתו הנעלית, אשר ע"כ בהעיר ה' את רוחנו, זמנו.... אנחנו אחים תמימים, ונועדנו יחד פה ראסטוב ויסדנו מעמד עבור מרן כ"ק אדמו"ר שליט"א, מאחינו התמימים, המכירים במעלת ערך הענין והוא נושא אצלם צורה רוחנית, ואשר גם חיבה יתירה נודעת להם כו', ובהאספה השתתפו מספר מסוים מאחינו התמימים ויחד כולם קבלו את הענין בשמחה רבה, בתקותם שיפעול עילוי רב בנפשם ומאדם, אשר בהקריבם מנחת ביכורים לפני מרן כ"ק אדמו"ר שליט"א עי"ז (?) יתקשרו ויתחברו הענפים אל שרשם בהתקשרות והתאמצות יתירה ובאתדבקותא דנפשא למרן רבינו שליט"א, וגם עי"ז יזכור כ"א

מאחינו התמימים על היותו נטוע בעץ החיים גופא דאילנא דחיי מרן רבינו שליט"א, ויהי' לנגד עיניו תמיד בכל עניניו ופרטיו. ובהאספה הנ"ל התחייב כ"א במעמד חדש, ושלם את המעמד עבור החדש האחרון מהתיסדות המעמד, הוא חדש סיון, וכן ההתחייבות שכ"א ישתדל להכניס את המעמד שלו בכל חדש, ובחרו בממונים י"א שהם ישתדלו בהרמת והגדלת הענין ועליהם לערוך רשימה בכל חדש מהתמימים שי' [לתת] את המעמד בחדש ההוא ולהגישה לפני מרן כ"ק אדמו"ר שליט"א.

"ואחרי כל האמור הננו בזה מן המודיעים לאחינו התמימים שלא השתתפו [..] בהוספה. אשר בטח הם המה יוסיפו אמץ בזה להגדיל את הענין ולהאדירו, ואזי הננו מבקשים בזה שתיכף בהגיע להם מכתבינו זה ימנו עי"ז ממונים הגונים מ(אחינו) התמימים וישתדלו לאסוף את המעמד החדש מכל אחינו הנמצאים במחנם עבור שני חדשים, סיון ותמוז, וישלחו אותו הנה ליד הממונים עי"ז נוסע, כאשר מהבי[ת] דואר לא ניתן בפ"א כ"א מאה ר' [=לא ניתן לשגר בפעם אחת כי אם 100 רובלים] – ויחד עם זה יערכו רשימה מכל התמימים שהכניסו את מעמדם שם ושם אמם ותוגש עי"ז הממונים לפני כ"ק שליט"א, ובטחוננו אשר לא לנו הוא להאריך במעלת הענין ורוממותו כי אך למותר הוא.

"וזאת לדעת, אשר בהאסיפה הנ"ל הוחלט פה אחד שהענין יהיה בסוד כמוס כל יודע לשום איש זולת אחינו התמימים יהי' מי שיהי', ובקשתנו למלאות בזה החלטת האסיפה.

התקשרות והתאמצות יתרה

המסמך הבא קשור כנראה לקודמו, ומתוכנו עולה שגם הוא נכתב בתקופת כב' קדושת אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע:

"ב"ה

"העיר ה' את רוחינו, הערה עלינו רוח ממרום, בהעריך מעלת יקרת ערך המעמד עבור רבותינו הק' הנהוג מימי קדם אצל אנ"ש, והתועלת הרוחני הנמשך מזה לאנ"ש, ברוחניות, ובימים אלו האחרונים התחיל הענין להיות מתרופף אצל אנ"ש, עד שקרוב להתבטל לגמרי, קמנו ונתעודד אנחנו הח"מ אחים תמימים ונועדנו יחד ליסד